ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Ing. V. K.**, zastoupen Mgr. Tomášem Gureckým, advokátem se sídlem Josefa Skupy 1639/21, Ostrava, adresa pro doručování: Elektrárenská 125, Frýdlant nad Ostravicí, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Ostravě**, se sídlem Na Jízdárně 3, Ostrava, o žalobě na ochranu proti nečinnosti žalovaného ve věci důchodové daně a daně z objemu mezd za rok 1992, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 12. 2011, čj. 22 Af 91/2011 - 68,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci stěžovatele, advokátovi Mgr. Tomáši Gureckému, **se určuje** na odměně za zastupování a na náhradě hotových výdajů částka 2880 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I.
Vymezení věci

[1] Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 15. 6. 2010, čj. 22 Ca 195/2009 – 58, zrušil pro vady řízení rozhodnutí Finančního ředitelství v Ostravě (dále jen „žalovaný“) ze

dne 2. 6. 2009, čj. 5329/09-1500-800278 a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti platebnímu výměru Finančního úřadu ve Frýdlantě nad Ostravicí (dále jen „správce daně“) na důchodovou daň a daň z objemu mezd za rok 1992 (dále jen „daň“) ze dne 13. 11. 1997, čj. 27459/97/363920/6123. Krajský soud však současně došel k závěru, že již před vydáním žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného zaniklo právo správních orgánů k vyměření daně. Objektivní lhůta k vyměření daně započala běžet dne 31. 12. 1992 a uplynula dne 31. 12. 2002. O odvolání žalobce však žalovaný správní orgán rozhodl až dne 2. 6. 2009, tedy po uplynutí zákonné desetileté lhůty. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce kasační stížnost, kterou zdejší soud zamítl rozsudkem ze dne 9. 12. 2010, čj. 7 Afs 92/2010 - 105.

[2] Následně, dne 6. 5. 2011 podal žalobce žalobu na ochranu proti nečinnosti žalovaného. Uvedenou žalobu krajský soud odmítl usnesením ze dne 14. 12. 2011, čj. 22 Af 91/2011 - 68. V odůvodnění usnesení soud uvedl, že pro projednatelnost žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu soudem je nezbytné, aby žalobce před podáním žaloby bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení před správním orgánem stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti. Žalobce tak však neučinil, proto krajský soud dospěl k závěru, že nebyly splněny podmínky řízení a žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl.

II.
Stručné shrnutí argumentů obsažených v kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu včasnou kasační stížnost, v níž tvrdí důvody dle § 103 odst. 1 písm. a), b), d) a e) s. ř. s.

[4] V kasační stížnosti stěžovatel především namítá, že se soud při rozhodování neřídil platným právním řádem ČR. Krajský soud údajně také nerespektoval závaznou judikaturu zdejšího soudu týkající se nicotnosti správních rozhodnutí a Ústavního soudu, na kterou dále odkazuje. Trvá na tom, že platební výměr ze dne 13. 11. 1997 je nicotný.

[5] Stěžovatel nesouhlasí s názorem krajského soudu, že nevyčerpal bezvýsledně procesní prostředky ochrany proti nečinnosti. Uvedl, že krajskému soudu zcela přesvědčivým a nepochybným způsobem prokázal, že se brání záměrné a účelové nečinnosti žalovaného, avšak těmito skutečnostmi se krajský soud vůbec nezabýval. Krajský soud svým usnesením dle názoru stěžovatele popřel § 79 odst. 1 s. ř. s.

[6] Věcnou nesprávnost tohoto závěru krajského soudu se snaží stěžovatel zpochybnit tvrzením, že pokud by i využil možnost podle § 34c odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v platném znění, resp. § 38 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění (dále jen „daňový řád“), účinného od 1. 1. 2011, jeho stížnost by stejně nebyla řešena. V tomto tvrzení odkazuje na údajně bezúspěšné podání žádosti ze dne 13. 7. 1998 o doručení rozhodnutí ze dne 13. 11. 1997, a dále na nečinnost Ministerstva financí v této věci, či šest rozhodnutí žalovaného od roku 2004, které krajský soud zrušil a vrátil k dalšímu řízení. Dle názoru stěžovatele je napadené usnesení v tomto ohledu nepřezkoumatelné a zmatečné.

[7] Po právní stránce je dle stěžovatele podání stížnosti rovněž bezúčelné. Takové podání by musel učinit vůči nejblíže nadřízenému orgánu, kterým je Ústřední finanční a daňové ředitelství, resp. Generální finanční ředitelství. Tento orgán je však proti němu prý prokazatelně podjatý.

[8] K tomu stěžovatel dále dodává, že institut ochrany před nečinností upravený v § 34c zákona o správě daní a poplatků (resp. § 38 daňového řádu) je formulován toliko jako jeho oprávnění, nikoliv jako jeho povinnost. Podle článku 2 odst. 4 Ústavy může každý občan činit, co není zákonem zakázáno a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá. Současně odst. 3 tohoto článku stanoví, že státní moc lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon. S ohledem na výše uvedené stěžovatel tvrdí, že jak výše cit. ustanovení zákona o správě daní a poplatků, tak daňového řádu, v žádném případě nestanoví nějakou zákonnou povinnost v tom, aby podával nějaké stížnosti na nečinnost. Z tohoto důvodu považuje napadené usnesení za protiústavné.

[9] Nesprávnost závěru o tom, že stěžovatel nevyužil dostupné procesní prostředky, pak údajně zcela jasně vyvrací skutečnost, že předmětné rozhodnutí bylo předmětem již několika soudních řízení, kdy soud celkem šestkrát rozhodnutí žalovaného, resp. správce daně, zrušil a vrátil k dalšímu řízení. Tuto skutečnost žalovaný před soudem zamlčel.

[10] Krajský soud údajně zcela záměrně opomněl závazné ustanovení § 75 s. ř. s., § 77 odst. 1 a 2 s. ř. s. a § 132 o. s. ř., kdy vůbec neprovedl dokazování. Pouze převzal účelové vyjádření žalovaného, přičemž vzal v úvahu pouze skutečnosti, které nastaly teprve po vydání rozsudku čj. 22 Ca 195/2009 - 58.

[11] V neposlední řadě se stěžovatel odvolává na rozpor napadeného usnesení s článkem 90 Ústavy ČR, a článkem 36 Listiny základních práv a svobod, avšak tato tvrzení nijak blíže nespecifikuje.

[12] Konečně, stěžovatel napadl odůvodnění krajského soudu týkající se podání ze dne 10. 11. 2011 adresovaného Ministerstvu financí ČR jako nesprávné. Krajský soud při projednávání věci zcela pominul předmět stížnosti a důvod jeho podání. Současně uvedl, že zákon nestanoví lhůtu, dokdy musí být podaná stížnost stěžovatele tímto kontrolním orgánem vyřízena. To je dle názoru stěžovatele důvod, proč neobstojí argumentace krajského soudu o neuplynutí 30 denní lhůty k vyřízení podnětu stěžovatele. Krajský soud zde tuto otázku nesprávně posoudil v neprospěch stěžovatele. V daném případě se však stěžovatel domnívá, že měl přerušit řízení podle § 48 odst. 1 písm. d) a odst. 2 písm. a) s. ř. s., ve znění do 31. 12. 2011.

[13] Stěžovatel z výše uvedených důvodů navrhuje, aby zdejší soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

III.
Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti

[14] Žalovaný se ve svém vyjádření ze dne 10. 2. 2012 v podstatě ztotožnil s napadeným usnesením. Uvedl, že odmítne-li soud žalobní návrh podle § 46 odst. 1 s. ř. s., nezkoumá již věc meritorně. Pro podání žaloby na ochranu proti nečinnosti bylo podstatné, zda stěžovatel po vydání rozsudku krajského soudu ze dne 15. 6. 2010, čj. 22 Ca 195/2009 - 58, avšak před samotným podáním této žaloby, bezúspěšně uplatnil prostředek ochrany proti nečinnosti dle § 34c zákona o správě daní a poplatků, resp. § 38 daňového řádu. To však stěžovatel neučinil. Žalovaný je toho názoru, že průběh dosavadního řízení před zrušením rozhodnutí ze dne 2. 6. 2009 a tvrzená pochybení žalovaného jsou v dané věci právně irelevantní.

[15] Žalovaný dále uvedl, že stěžovateli nepřísluší spekulovat o tom, zda by byl jeho případný podnět na ochranu před nečinností skutečně vyřízen, či nikoliv. Totéž platí pro stěžovatelem tvrzenou podjatost nejblíže nadřízeného správního orgánu.

[16] S ohledem na výše uvedené žalovaný navrhuje kasační stížnost zamítnout.

IV.
Právní názor Nejvyššího správního soudu

[17] Stěžovatel v kasační stížnosti požádal o ustanovení advokáta a o osvobození od soudních poplatků. Z předloženého soudního spisu však kasační soud následně zjistil, že stěžovateli byl usnesením krajského soudu ze dne 31. 5. 2011, čj. 22 Af 91/2011 - 8, ustanoven advokát Mgr. Tomáš Gurecký pro řízení před krajským soudem, a dále mu pro toto řízení bylo přiznáno osvobození od soudních poplatků.

[18] K tomu zdejší soud uvádí následující. Novelou soudního řádu správního č. 303/2011 Sb. byly s účinností od 1. 1. 2012 změněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s) a bylo v návaznosti na judikaturu NSS deklarováno, že zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 8 *in fine* s. ř. s.). Poslední věta § 36 odst. 3 s. ř. s. nově stanoví, že přiznané osvobození od soudních poplatků se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

[19] Zásadou při aplikaci procesního práva je použití nových procesních norem počínaje účinností zákona, což představuje jen retroaktivitu nepravou (srov. nedávno nález sp. zn. Pl. ÚS 38/09, ze dne 3. 8. 2011). Opačná situace, tedy použití starých procesních pravidel též za účinnosti nového právního předpisu, musí být zákonodárcem výslovně zakotvena; navíc je takováto situace velmi neobvyklá [srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 574/03, ze dne 13. 4. 2005 (N 80/37 SbNU 105)].

[20] V nyní posuzovaném případě žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta vyhověl již krajský soud v řízení o žalobě, tj. před samotnou účinností novely č. 303/2011 Sb. Účinky jeho rozhodnutí v důsledku změny právní úpravy a okamžitý účinek nových procesních norem dopadají i do řízení o kasační stížnosti (§ 36 odst. 3 *in fine*, § 35 odst. 8 *in fine* s. ř. s.). Zdejší soud proto již neposuzoval splnění podmínek pro ustanovení advokáta.

[21] Soud si nicméně vyžádal od stěžovatele informace o jeho současných majetkových poměrech. Činil tak s vědomím, že nová úprava soudního řádu správního je ve vztahu k osvobození od soudních poplatků podstatně přísnější než úprava platná do 31. 12. 2011 (srov. znění § 36 odst. 3 do 31. 12. 2011, na straně jedné, a od 1. 1. 2012, na straně druhé). Vzal přitom v úvahu § 36 odst. 3 větu čtvrtou s. ř. s., podle níž soud přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují. Nejvyšší správní soud tedy musel zvážit, zda stěžovatel splňuje přísné podmínky § 36 odst. 3 s. ř. s., ve znění od 1. 1. 2012. Podle nich přiznat *účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody*.

[22] Nejvyšší správní soud z údajů poskytnutých stěžovatelem zjistil, že stěžovatel je invalidní důchodce (invalidita druhého stupně), výše jeho důchodu činí 5457 Kč měsíčně. Veškerý jeho majetek je v exekuci, nemůže s ním proto nakládat. Celková výše jeho dluhů vůči více než stovce věřitelů činí téměř 35 000 000 Kč. Z uvedených údajů považuje soud za nepochybné, že stěžovatelova finanční situace je natolik obtížná a výjimečná, že splňuje podmínky pro úplné osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost i podle § 36 odst. 3 s. ř. s. ve znění počínaje 1. 1. 2012. V dané věci proto nebyl důvod pro odnětí osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s.

[23] Nic tedy nebránilo soudu zabývat se věcí samou.

[24] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti, a to v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, kterou je povinen se zabývat i bez návrhu; neshledal přitom vadu, která by způsobila nezákonnost napadeného usnesení (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[25] Námitkou nicotnosti rozhodnutí žalovaného (platebního výměru ze dne 13. 11. 1997; již cit. v bodě [4] shora) nebyl zdejší soud oprávněn se zabývat, neboť toto rozhodnutí žalovaného nebylo předmětem žalobního řízení a není ani předmětem řízení o této kasační stížnosti. K tomu zdejší soud také stěžovatele upozorňuje, že uvedenou otázkou se zabýval Krajský soud v Ostravě v rozsudku ze dne 15. 6. 2010, čj. 22 Ca 195/2009 - 58, a v řízení o kasační stížnosti rovněž zdejší soud v rozsudku ze dne 9. 12. 2010, čj. 7 Afs 92/2010 - 105. Oba soudy v řízení týkajícím se přezkoumání právě tohoto rozhodnutí, resp. rozhodnutí o odvolání proti němu, dospěly k závěru, že se v daném případě o nicotnost nejedná.

[26] Kasační stížnost není důvodná.

[27] Předně je potřeba upozornit, že v případě odmítnutí žaloby nedochází k věcnému posouzení žalobních námitek krajským soudem. Proto nepřísluší ani Nejvyššímu správnímu soudu v řízení o kasační stížnosti zabývat se stěžovatelem uplatněnými důvody podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. ve vztahu k postupu žalovaného [bod II. odst. 1 písm. d) kasační stížnosti] nebo otázkou údajné podjatosti nejblíže nadřízeného správce daně (k tomu viz rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2004, čj. 5 Azs 43/2003 - 38, publ. pod č. 524/2005 Sb. NSS).

[28] Kasační stížnost proti usnesení o odmítnutí žaloby lze podat pouze z důvodu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy pro tvrzenou nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu (viz rozsudky NSS ze dne 21. 4. 2005, čj. 3 Azs 33/2004 - 98, publ. pod č. 625/2005 Sb. NSS nebo ze dne 22. 9. 2004, čj. 1 Azs 24/2004 - 49, publ. pod č. 427/2005 Sb. NSS). Jinými slovy, rozsah přezkumu napadeného usnesení Nejvyšším správním soudem spočívá pouze a jen v důvodech a postupu, které vedly krajský soud k odmítnutí návrhu.

[29] Zdejší soud z předložených spisů zjistil následující rozhodné skutečnosti. Stěžovatel několikrát brojil proti rozhodnutí správce daně ze dne 13. 11. 1997, cit v bodě [4] shora. Žalovaný rozhodnutím ze dne 4. 11. 2005 zamítl odvolání proti tomuto rozhodnutí. Žalobu proti rozhodnutí o odvolání nejdříve krajský soud zamítl rozsudkem ze dne 26. 7. 2007, čj. 22 Ca 39/2006 - 45, s odůvodněním, že odvolání bylo opožděné. Uvedený rozsudek zrušil zdejší soud svým rozsudkem ze dne 6. 12. 2007, čj. 7 Afs 90/2007 - 79, pro nepřezkoumatelnost. V novém rozsudku ze dne 21. 2. 2008, čj. 22 Ca 11/2008 - 89, krajský soud znovu projednal žalobu stěžovatele a rozhodnutí žalovaného zrušil a vrátil věc k dalšímu řízení, rovněž pro nepřezkoumatelnost. Žalovaný proto znovu rozhodl o odvolání stěžovatele rozhodnutím ze dne 2. 6. 2009, čj. 5329/09-1500-800278. Odvolání zamítl. Stěžovatel toto nové rozhodnutí žalovaného o odvolání opět napadl žalobou. Krajský soud tak ve svém již třetím rozsudku ze dne 15. 6. 2010, čj. 22 Ca 195/2009 - 58, rozhodnutí žalovaného zrušil. Tentokrát bylo důvodem zrušení uplynutí objektivní prekluzivní lhůty k vyměření a vymožení daňového nedoplatku, neboť tato lhůta uplynula dle krajského soudu dne 31. 12. 2002. Další kasační stížnost stěžovatele zdejší soud jako nedůvodnou zamítl rozsudkem ze dne 9. 12. 2010, čj. 7 Afs 92/2010 - 105.

[30] V nyní posuzovaném případě se tedy stěžovatel domáhá vydání nového rozhodnutí žalovaného poté, co bylo jeho předchozí rozhodnutí zrušeno krajským soudem, konkrétně rozsudkem ze dne 15. 6. 2010, čj. 22 Ca 195/2009 - 58.

[31] Ustanovení § 79 s. ř. s. umožňuje tomu, *kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, domáhat se žalobou u soudu, aby uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek.* Žalobu na ochranu proti nečinnosti správního orgánu tak může žalobce podat pouze v případě kumulativního splnění těchto podmínek: 1) žalobce se domáhal nápravy nečinnosti v řízení před správním orgánem, 2) avšak bezvýsledně, a 3) příslušný zákon nestanoví fikci vydání rozhodnutí ve věci.

[32] Z předložených spisů nevyplývá, že stěžovatel před podáním žaloby využil procesního prostředku ochrany proti nečinnosti před správcem daně, který je upraven v § 38 daňového řádu (resp. jemu odpovídající institut předchozí právní úpravy § 34c zákona o správě daní a poplatků). Tuto skutečnost nakonec ani netvrdí a v daném řízení jde o otázku nespornou.

[33] Z výše popsaného průběhu dosavadního řízení vyplývá, že předmětem předchozích řízení bylo přezkoumání konkrétního rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s., na rozdíl od předmětu řízení v nyní projednávané věci, kdy se jedná o přezkoumání podmínek na poskytnutí ochrany před nečinností správního orgánu. Nelze tedy akceptovat argumentaci stěžovatele, že se svým dosavadním počínáním opakovaně domáhá ochrany před nečinností, ani tvrzení, že dosavadní průběh řízení žalovaný před krajským soudem zamlčel; ten totiž zřetelně a chronologicky vyplývá z předloženého spisu.

[34] Otázkou nezbytnosti využití procesních prostředků ochrany před nečinností správních orgánů se zdejší soud již zabýval v minulosti. V rozsudku ze dne 25. 7. 2007, čj. 2 Ans 4/2007 - 53, publ. pod č. 1348/2007 Sb. NSS, dospěl k závěru, že „[p]*ovinnost využití prostředku ochrany proti nečinnosti správního orgánu podle zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, je podmínkou pro podání žaloby podle § 79 odst. 1 s. ř. s. Takový prostředek je upraven v § 34c zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků* [resp. § 38 daňového řádu]. *Není podstatné, že citovaný zákon prostředek ochrany před nečinností ponechává na vůli daňového subjektu, podstatné je, že prostředek ochrany dává k dispozici a že jde o prostředek, jímž je možno nápravy dosáhnout.*“ Jestliže tedy stěžovatel před podáním žaloby proti nečinnosti správního orgánu takový prostředek nevyužil, resp. toto v žalobě (a následně ani v kasační stížnosti) ani netvrdil, jde o nesplnění podmínky řízení, přičemž tento nedostatek žaloby způsobuje, že v řízení nelze pokračovat a že žalobu je nutno podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítnout.

[35] Na právě uvedeném závěru nic nemění ani podání stěžovatele k Ministerstvu financí ČR ze dne 10. 11. 2011, kterým se domáhá odstranění nečinnosti a korupce daňových orgánů, včetně ministerstva samotného. Jak totiž vyplývá z předloženého spisu (č. l. 7 správního spisu – příloha žalobce C), bylo toto podání předáno k poštovní přepravě dne 14. 11. 2011. Žaloba na ochranu proti nečinnosti však byla podána již 6. 5. 2011. Z konstrukce institutu ochrany před nečinností jasně vyplývá, že tohoto prostředku je stěžovatel povinen využít před podáním samotné žaloby, a to bezvýsledně (viz rozsudek čj. 2 Ans 4/2007 - 53, cit. v bodě [34] shora). Tak se však v daném případě nestalo. Krajský soud proto nebyl povinen přerušit řízení o žalobě, tak, jak navrhuje stěžovatel. Není totiž přípustné, aby tímto způsobem za stěžovatele dodatečně nahrazoval zákonné podmínky řízení o žalobě podle § 79 a násl. s. ř. s. V daném případě proto rozhodně nelze mluvit ani o možném formalismu krajského soudu, který snad stěžovatel v kasační stížnosti naznačuje.

[36] Namítá-li stěžovatel porušení článku 2 odst. 3 a 4 Ústavy, dle kterých lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá, sám si ve své argumentaci protiřečí. Právě s ohledem na výše uvedené nemohl krajský soud postupovat jinak, než žalobu na ochranu proti nečinnosti odmítnout, neboť zákon jasně stanoví podmínky, za kterých tak musí učinit. V posuzovaném případě byly tyto podmínky zcela nepochybně naplněny. Postupoval-li by krajský soud jinak, byl by tento jeho postup v rozporu se zákonem, a tím by vybočil i z rámce stanoveného ústavou. Naopak, pokud zákon pro uplatnění žaloby na ochranu proti nečinnosti stanoví, že je nezbytné využít dostupných procesních prostředků ochrany v řízení před správním orgánem a stěžovatel tohoto postupu vědomě nevyužil, je takové jeho jednání nutno přičíst pouze k jeho tíži. Samotná ustanovení zákona o správě daní a

poplatků, resp. daňového řádu, podání podnětu na ochranu proti nečinnosti neformulují jako povinnost daňového subjektu. Pokud však má daňový subjekt v úmyslu bránit se proti (ne)jednání správce daně žalobou dle § 79 a násl. s. ř. s., musí postupovat podle soudního řádu správního. Dle tohoto zákona je pak tento úkon k jejímu podání nezbytným předpokladem její projednatelnosti (srov. k tomu bod [34] shora). Uvedený postup je tak zcela v souladu s výše namítanými ustanoveními Ústavy.

[37] Stěžovatel dále namítl, že krajský soud při vydávání napadeného usnesení postupoval v rozporu s § 75 a 77 s. ř. s, resp. § 132 o. s. ř. K tomu je nutno zdůraznit, že řízení o žalobě podle § 65 a násl. s. ř. s. a podle § 79 a násl. s. ř. s. jsou ovládána odlišnou logikou a liší se rozsahem přezkumu chráněných práv. V řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu se proto v zásadě nelze domáhat přezkoumání zákonnosti jednotlivých úkonů správce daně směřujících k vyměření daně (srov. k tomu rozsudek NSS ze dne 20. 4. 2010, čj. 1 Ans 2/2010 - 111). Ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s., systematicky zařazené do části třetí, hlavy druhé, dílu prvého s. ř. s. (řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu), není z důvodu zcela odlišné povahy řízení aplikovatelné v řízení o ochraně proti nečinnosti správního orgánu vedeném dle části třetí, hlavy druhé, dílu druhého s. ř. s. (§ 79 a násl. s. ř. s.) (viz rozsudek NSS ze dne 26. 3. 2009, čj. 9 Afs 48/2009 - 80). V daném případě není předmětem řízení určité rozhodnutí správního orgánu, ale právě údajné nevydání takového rozhodnutí. Tato námitka se proto zcela míjí s podstatou projednávané věci.

[38] Stěžovatel sice namítá též zmatečnost řízení před krajským soudem, nijak však tuto svou námitku nerozvíjí. Protože zdejší soud je povinen ke zmatečnosti přihlédnout i bez návrhu (§ 109 s. ř. s.), postačí pro tyto účely jen podotknout, že zdejší soud žádné důvody zmatečnosti neshledal. Stěžovatele lze v tomto jen poučit, že zmatečnost může spočívat v nedostatku podmínek řízení (např. rozhodl-li krajský soud o žalobě, která byla podána opožděně, anebo nerespektoval-li soud překážku věci pravomocně rozsouzené) nebo pokud v řízení rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce [§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Nic z toho však v dané věci není dáno.

[39] Lze tak uzavřít, že krajský soud se dostatečně srozumitelně vypořádal s námitkami stěžovatele, napadené usnesení je odůvodněno, má oporu ve spisu, není logicky rozporné, a netrpí ani jinou vadou, pro kterou by ho bylo nutno zrušit z moci úřední.

[40] Námitky stěžovatele jsou proto nedůvodné.

V.
Závěr a náklady řízení

[41] Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[42] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto řízení úspěch, nemá na jejich náhradu právo.

Žalovanému nevznikly v řízení o kasační stížnosti žádné náklady převyšující jeho obvyklou administrativní činnost, a proto mu Nejvyšší správní soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

[43] Stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen ustanoveným advokátem Mgr. Tomášem Gureckým. Za tohoto stavu činí odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů advokáta Mgr. Tomáše Gureckého částku 2880 Kč [jeden úkon právní služby po 2100 Kč dle § 7 a § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k ustanovení § 11 odst. 1 písm. d) téže vyhlášky (podání ve věci samé), a jeden režijní paušál po 300 Kč za jeden dle § 13 odst. 3 téže vyhlášky]. Jelikož zástupce stěžovatele je advokát, který je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se částka 2400 Kč o částku, která odpovídá příslušné sazbě daně, jež činí 20 %, tj. o částku 480 Kč. Celková částka 2880 Kč bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku, protože v tomto případě u ustanoveného advokáta odměnu za zastupování a hotové výdaje platí stát (§ 35 odst. 8 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2012

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu